

Samlingsplan for Perspektivet Museum 2023-2027

Innledning

Denne planen tar utgangspunkt i tidligere gjeldende samlingsplan (2014-2018) med oppdateringer og vedlegg, samt museets strategi (vedtatt 2022). Den er i overensstemmelse med museets vedtekter og statlige føringer, bl.a. St.melding nr. 23 (2020-2021) *Musea i samfunnet*. Tillit, ting, tid.

I gjeldende periode vil museet fokusere spesielt på kulturhistorisk fotografi, herunder ordning, forvaltningssystem, katalogisering og tilgjengeliggjøring. Viktig grunnlagsmateriale er en rapport om digitalisering i kulturhistoriske arkiv skrevet med utgangspunkt i *Perspektivet Museums behov* (Moen, 2021), samt museets forskning på museale forvaltningspraksiser for samtidsdokumentarfotografi (Fjellestad og Hammer Stien, 2023).

Perspektivet Museum (PEM) har gjennom en årrekke jobbet for å få en eller flere stillinger med ansvar for samlingsarbeid. I planen tar vi utgangspunkt i dagens situasjon. Planen skal revideres hvert fjerde år.

1. Perspektivet Museums samlinger

PEMs samlinger består av bygninger, gjenstander, analoge og digitale fotografier, fysiske og digitale dokumenter, samt film- og lydfiler. En grov hovedinndeling skiller mellom materiale

samlet inn etter opprettelsen av Perspektivet Museum i 1996 og samlinger etter Troms Folkemuseum og Tromsø Bymuseum.

1.1 Kort om samlingene

Troms Folkemuseum (TF) ble opprettet i 1952 med formål å etablere et friluftsmuseum. Ved opprettelsen av Perspektivet Museum gikk samlingene etter TF inn i den nye stiftelsen. Samlingene inneholder bygninger, redskaper, båter, møbler og annet innbo fra kystgårder og handelssteder i Tromsø, Balsfjord, Karlsøy og Ibestad. Mange bygninger er fordelt på det konstruerte tunet Folkeparken Friluftsmuseum (tidligere Troms Folkemuseum) sør på Tromsøya. I tillegg kommer den autentiske kystgården Straumen gård på Kvaløya.

Samlingen etter Tromsø Bymuseum, opprettet 1968, inneholder først og fremst gjenstander fra borgerskapsfamilier rundt forrige århundreskifte, materiale relatert til lokal handels- og håndverksindustri, fotografier (med hovedvekt på perioden ca. 1870-1950), og noe skolehistorie som pulter og skolebøker.

Mer detaljert historisk kontekst for disse samlingene finnes i tidligere samlingsplan.

2. Innsamling

Fra 1996 har PEM aktivt samlet inn materiale, inkludert lyd (intervjuer, musikkopptak), fotografier, arkivmateriale og gjenstander, med utgangspunkt i egne dokumentasjons- utstillings- og forskningsprosjekter.¹ Museet har siden 2001 samlet gjenstander, arkivalia og foto knyttet til Cora Sandel/Sara Fabricius. I tillegg kommer mer passiv innsamling av kulturhistorisk fotografi med tanke på å supplere og fylle ut samlingen fra Tromsø Bymuseum.

2.1 Innsamlingsstrategi

I den foregående perioden (2014-2022) har PEM operert med en restriktiv innsamlingspolitikk. Inntak har vært begrenset til:

- innsamling (både aktiv og passiv) i forbindelse med egne dokumentasjons- utstillings- og forskningsprosjekter;
- materiale relatert til Cora Sandel/Sara Fabricius (aktiv innsamling);
- fotomateriale, vurdert skjønnsmessig. Inntak kan begrunnes f.eks. fra et kjønnsperspektiv, fordi det er skapt av viktige lokale fotografer, eller på andre måter supplerer og fyller ut eksisterende samling.

2.2 Plan for innsamling

Vi vil fortsette med en restriktiv innsamlingspolitikk, der pågående prosjekter styrer fokus for aktiv innsamling. Det betyr eksempelvis, at om vi i arbeidet med kulturhistorisk fotografi oppdager tydelige hull (tidsperioder, tematikk etc), kan det føre til mer aktiv innsamling. Oppstart av nytt dokumentasjons- og utstillingsprosjekt vil også gi føringer for innsamling.

¹ «Untermensch. Russiske krigsfanger i Tromsø og Balsfjord», «Tromsø Rocké! Ungdom og musikk i Tromsø 1950 – 2000», «Min drakt – min historie. Kvinner i det internasjonale Tromsø», «Flytende russisk. Sjømenn fra øst møter Tromsø», «Homo Religiosus. Det religiøse mennesket i Tromsøområdet».

Innsamling *utenfor* pågående prosjekt skal skje i relasjon til følgende temasamlinger:

- forfatteren Cora Sandel/Sara Fabricius
- materiale i tilknytning til forholdet Tromsø-Nordvest-Russland

3. Bevaring

3.1 Oppbevaring/magasiner

Museets magasin er ikke bygd for formålet og holder ikke museumsstandard jfr. sikkerhet og klima. Klimaet (temperatur og relativ luftfuktighet) er imidlertid erfaringsmessig ganske stabilt gjennom året og døgnsykluser. Museet har gjort en rekke tilpasninger, blant annet delt arealet inn i inntaks- og hovedrom, samt bygd et mindre magasin for spesielt verdifulle og/eller skjøre gjenstander. Dette har samme klima som hovedarealet. Ulike gjenstandstyper som tre, tekstil, metaller og foto oppbevares i samme rom med identisk klima. Magasinet er alarmert, men museet har ikke fullstendig kontroll over alle faktorer som påvirker sikkerheten da vi er leietakere.

Gjenstander oppbevares i hovedsak på metallhyller. Noe er pakket på gjenstandsnivå, da i syrefri og tilpasset emballasje. Det er brukt trepaller til større gjenstander på gulvnivå.

En stor andel av museets arkivalia og lyd, samt en del foto er deponert på Statsarkivet i Tromsø og Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana.

Det har tidligere vært en dialog mellom Nordnorsk Kunstmuseum (NNKM) og PEM om felles magasinløsning. PEM var opptatt av å løse utfordringer med spesielt skjøre og verdifulle gjenstander, billedkunst og foto. Per tiden er det ikke lenger noen kommunikasjon rundt dette.

Museets arbeid med bevaring av bygninger behandles i egen vedlikeholdsplan, samt sikringsplan.

3.2 Bevaringstiltak

- Vi vil fortsette å arbeide for å finne løsninger for oppbevaring av spesielt skjøre og verdifulle gjenstander, kunst og fotografi
- Utrede om eksisterende trepaller skal byttes til godkjente plastpaller
- Vurdere oppbevaring av fotosamlingen fra firmaet Stokmo, der store deler nå oppbevares i originale møbler (del av samlingen)
- Skaffe egnet oppbevaringsmøbler til resten av den analoge fotosamlingen
- Omemballere utvalgte deler av fotosamlingen på gjenstandsnivå, inkludert daguerreotypi/ambrotypi (prioritert)
- Vurdere om mer materiale (arkivalia, lyd, foto) kan sendes til Nasjonalbiblioteket i Mo i Rana for digitalisering og oppbevaring
- Fortsette å delta i felles prosjekt om bevaring av privatarkiver i Troms, bl.a. for å fordele ansvarsområder

4. Forvaltningssystem

4.1 Status forvaltningssystem

I forrige periode innførte PEM Primus som forvaltningsverktøy for gjenstandssamlingen gjennom det som kan kalles en pilot: samlingen etter Cora Sandel/Sara Fabricius. Samlingen er på mange måter representativ for museets samling som helhet da den inneholder både gjenstander, papirarkivalia, fotografier og digitalt født materiale. Status for dette delprosjektet er at gjenstandene i all hovedsak er registrert og katalogisert i Primus og gjort tilgjengelig gjennom Digitalt museum. Unntaket er bøker, som er registrert, men foreløpig ikke publisert. Papirarkivalia er registrert i Primus, men ikke publisert i Digitalt Museum eller Asta. Fotografier er katalogisert i Lightroom, men ikke i et musealt forvaltningssystem, og heller ikke gjort offentlig tilgjengelig.

Gjennom en praksisstudent i medie- og dokumentasjonsvitenskap (2021) fikk museet begynt på en utredning av forvaltnings og publiseringsverktøy og praksiser for fotografi. Dette arbeidet ble ikke ferdigstilt, men utgjør likevel et verdifullt grunnlagsmateriale for videre prosess (Moen, 2021).

4.1 Tiltak forvaltningssystem

- Ferdigstille utredning av behov for forvaltningsverktøy for fotosamlingen. Innføring av nytt system inkludert konvertering av bildefiler og metadata fra Lightroom
- Avklaring av interne rutiner og forvaltningssystem for papirarkivalia

5. Katalogisering/registrering

5.1 Status katalogisering/registrering

En stor andel av museets gjenstandssamling er ikke tilfredsstillende registrert eller katalogisert.² Deler av samlingene etter Troms Folkemuseum og Tromsø Bymuseum er registrert i protokoller, og noen gjenstandstyper er gjennomgått analogt, men ikke registrert og digitalisert. Det er et svært omfattende arbeid for å komme ajour, og museet prioriterer strengt for å gradvis komme videre.

Museets bygningsmasse er i sin helhet registrert i Primus.

Etter et satsingsarbeid i 2012–2014 er 10 000 bilder (kulturhistoriske fotosamling og egenprodusert materiale) katalogisert i Lightroom og gjort tilgjengelig på Flickr.

5.2 Tiltak katalogisering/registrering

- Arbeide for prosjektstøtte til samlinger av gjenstander
- Fortsette registrering/katalogisering av enkeltgjenstander i Primus
- Vurdere registreringssystem for arkivalia

² I februar 2023 er 2027 gjenstander (inkludert billedkunst) og arkivalia registrert i Primus. 263 gjenstander (inkludert billedkunst) er tilgjengeliggjort på Digitalt Museum.

6. Formidling/tilgjengeliggjøring

Museet skal fortsette å arbeide med tilgjengeliggjøring av samling i Digitalt Museum. Fordi PEM ikke har stilling(er) avsatt til samlingsarbeid må dette skje gradvis og ved anledning. Vi vil følge samme modell som med pilotprosjektet Cora Sandel/Sara Fabricius. I tillegg kommer fokuset på forvaltning og tilgjengeliggjøring av den kulturhistoriske fotosamlingen, der spesielt museets fotograf og kurator/konservator vil ha et spesielt ansvar i perioden. Det er et mål for museet at dette arbeidet i tillegg skal kunne ut i en utstilling av eget fotografisk materiale i løpet av perioden.